ЗАШТО САМ ЈА БАШ ЈА, А НЕ ТИ? САША МАРЈАНОВИЋ

РТС • 11. СЕПТЕМБАР – 11. ОКТОБРА 2024 • ГАЛЕРИЈА РТС, БЕОГРАД, ТАКОВСКА 10

Деца не само да заузимају посебно место на овој изложби Саше Марјановића, посебан је и њихов однос спрам света који их окружује. Запажамо да она нису у контакту са стварним и свакидашњим, колико су њихов поглед и доживљај управљени ка нечем натприродном, нестварном, можда и утварном. У њиховим ликовима више препознајемо месечаре, сањаре и сневаче, неголи трезвене житеље јаве.

У царству профита и воље за успехом, естетске хирургије и друштвених мрежа – човек све брже и неповратније губи везу са вишим делом властитог сопства. Неки ће рећи, са својим унутрашњим човеком; или – са метафизичким бићем. Страшна отуђеност спрам других као да није ништа у односу на отуђеност према себи. Неретко уметници ову насилно прекинуту везу настоје за тренутак да оживе, или барем да призову нешто од њене енергије и дубљег значења.

Најтачније је можда рећи како су Марјановићева нацртана и насликана деца у контакту са неземаљским силама – и то је оно што их директно везује за ликове деце из Вендерсовог *Неба над Берлином*. Тамо где је за одрасле тек празан простор, Вендерсова деца опажају присуство анђела. Анђео је ту не би ли човек одредио властиту позицију на земљи, не би ли самерио и сагледао властиту коначност – у томе је његова улога и смисао у *Небу над Берлином*, једнако као и у Рилкевоим *Девинским елеїијама* чији су стихови инспирисали овај филм.

Назив изложбе потиче из „Песме детињства" коју је Петер Хандке писао за Вендерсов филм. Детиња, али и прафилозофска зачуђеност над самом чињеницом постојања света и нашег Ја у њему – рекао бих да овде инспирише позицију сликара који једино кроз непрекидну запитаност храни и обнавља властити дар и дело.

Дијалог што га аутор кроз ову изложбу води са Вендерсовим остварењем (као и са Хандкеовим лирским монолозима који се у њему понављају) одвија се на више нивоа. Цртежи деце, рађени угљеном на папиру, допуњују се са фактуром и атмосфером преовлађујућих, црно-белих делова *Неба над Берлином* у којима је редитељ, уз помоћ маестрално очуђене фотографије Анрија Алекана, настојао да нам представи свет из визуре бестрасног Божијег гласника. Два цртежа представљају директну посвету: на њима је приказан епизодни јунак филма кога Вендерс у својим белешкама назива „стари професор Хомер". Чини ми се да је и наш уметник овде у потрази за духом свеукупног памћења и историје, за духом приче оличеним у Вендерсовом лику. (Сетићемо се овде и његове раније, монуменаталне слике „Хирошима": и она је у неком сагласју са постапокалиптичном атмосфером простора у којем седи професор Хомер.) Можда је управо Мнемозина, уткана у дух сваке приче, и нека врста оријентира, стабилне тачке која нам може гарантовати, ако не опстанак овог света и цивилизације, онда макар оних депоа меморије у којима ће, као у неком коду, бити уписана повест људског рода.

Трећи ниво дијалога је полемичан, кроз њега уметник свесно одступа од филмског узора. Реч је о две слике рађене уљем на платну („Олафов угао" и „Светлост и тама"). Насупрот Вендерсовом анђелу, срећно приземљеном у свет боја и чулности, љубави и пролазности – или насупрот деци, која по нашем увреженом мишљењу ступају у свет одраслих као у какав врт изобиља – дечаци приказани на овим сликама, нечим застрашени, крију поглед од света; главе окренуте у ћошак или зароњене у крилу и рукама, они зазиру од збиље и јаве у коју су ступили. Преостаје нам да домишљамо прави разлог овог скривања погледа. Шта је то у садашњости тако зазорно – наместо анђела којима се детињи поглед некада у прошлости толико радовао – што се не сме ни видети, а камоли сусрести? Да ли је и овом приликом реч о некој неземаљској сили, можда демонског порекла? или тек о каквој слутњи? можда о нечем посве профаном, неком паклу који је дело људских руку као и многи пакли посејани кроз људску историју у протеклих стотинак година? Не верујем да ћемо до тачног одговора доћи, али то не умањује наше задовољство у откривању нових и неслућених слојева значења ове изложбе.

Срђан Вучинић

ДЕЧАК СА ИГРАЧКОМ, УГЉЕН НА ПАПИРУ, 56×76 СМ, 2009.

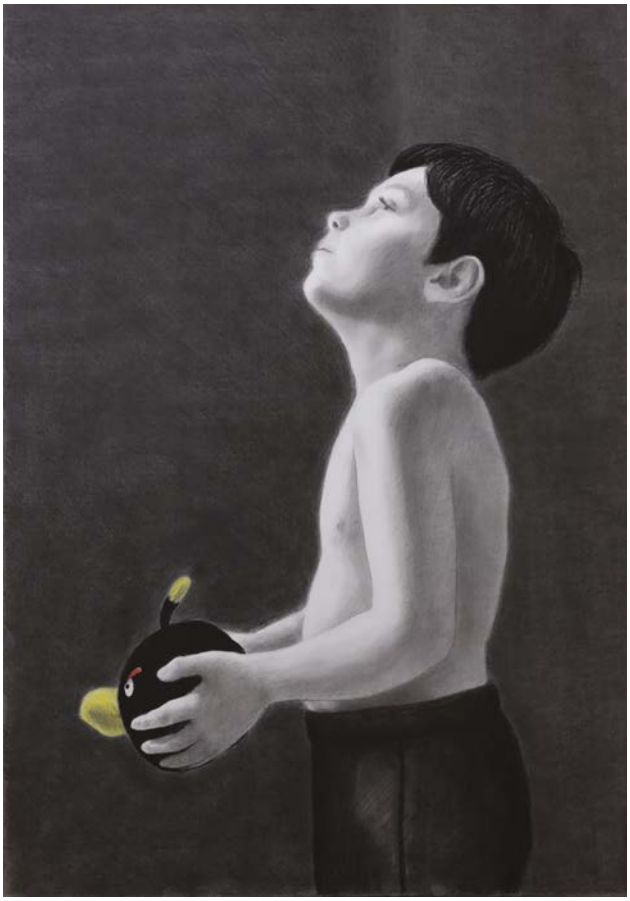

ДЕЧАК СА ИГРАЧКОМ, УГЉЕН НА ПАПИРУ, 100×70 СМ, 2016.

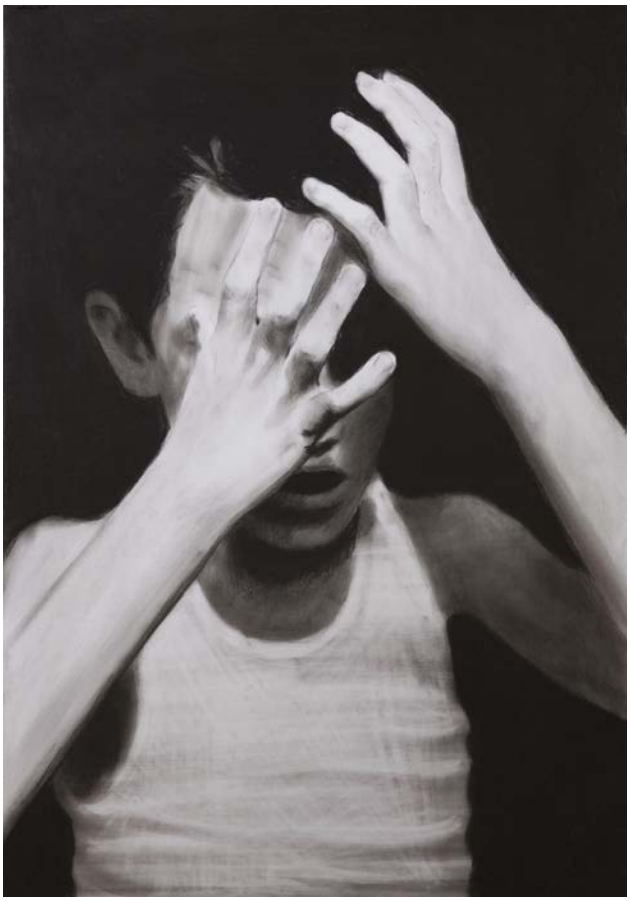

БЕЛА ТРАКА, УГЉЕН НА ПАПИРУ, 100×70 СМ, 2016.

СТРАХ 1, УГЉЕН НА ПАПИРУ, 100×70 СМ, 2016.

ТАЈНА, УГЉЕН НА ПАПИРУ, 100×70 СМ, 2016.

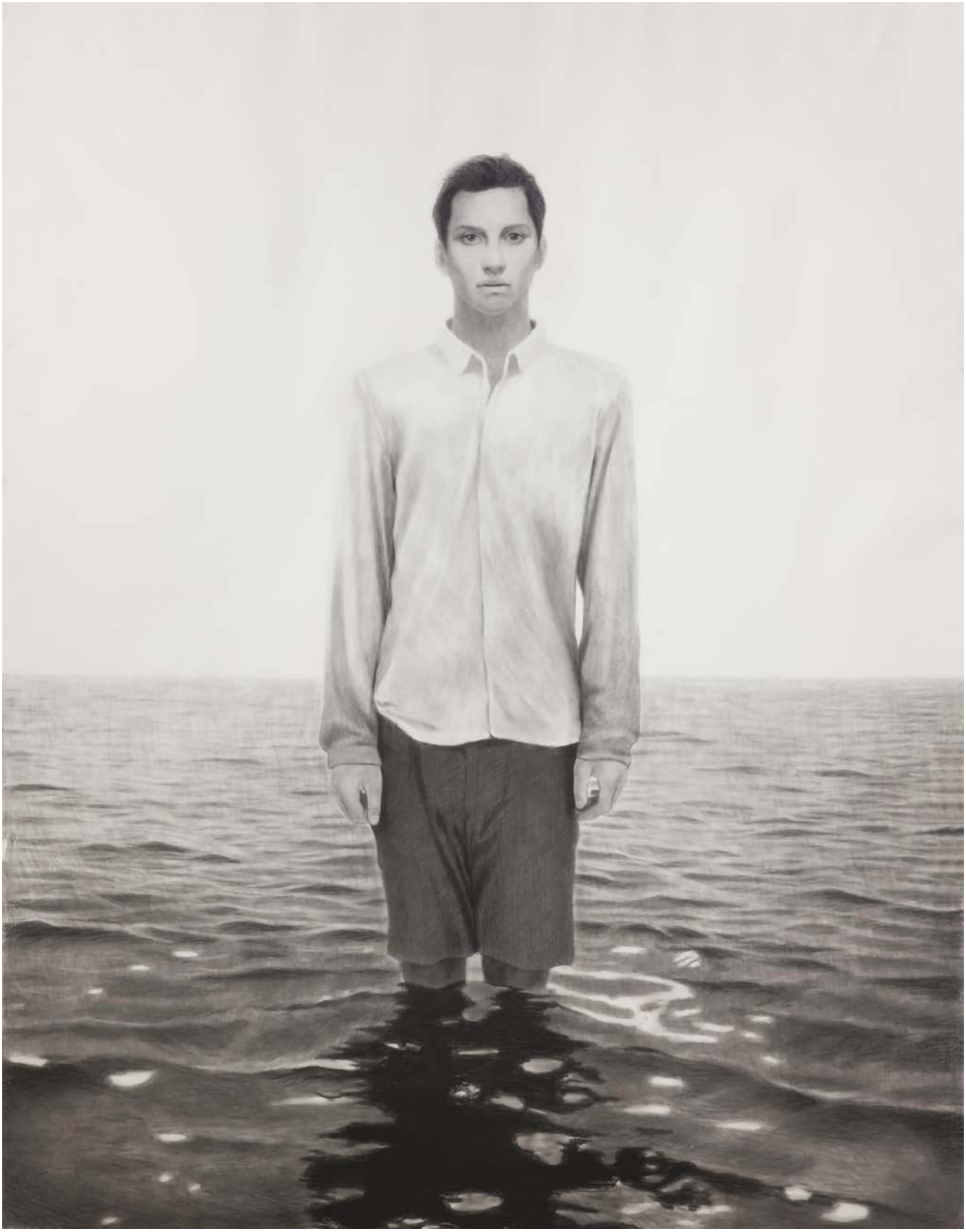

ИЗРАЊАЊЕ, УГЉЕН НА ПАПИРУ, 180 × 140 СМ, 2016.

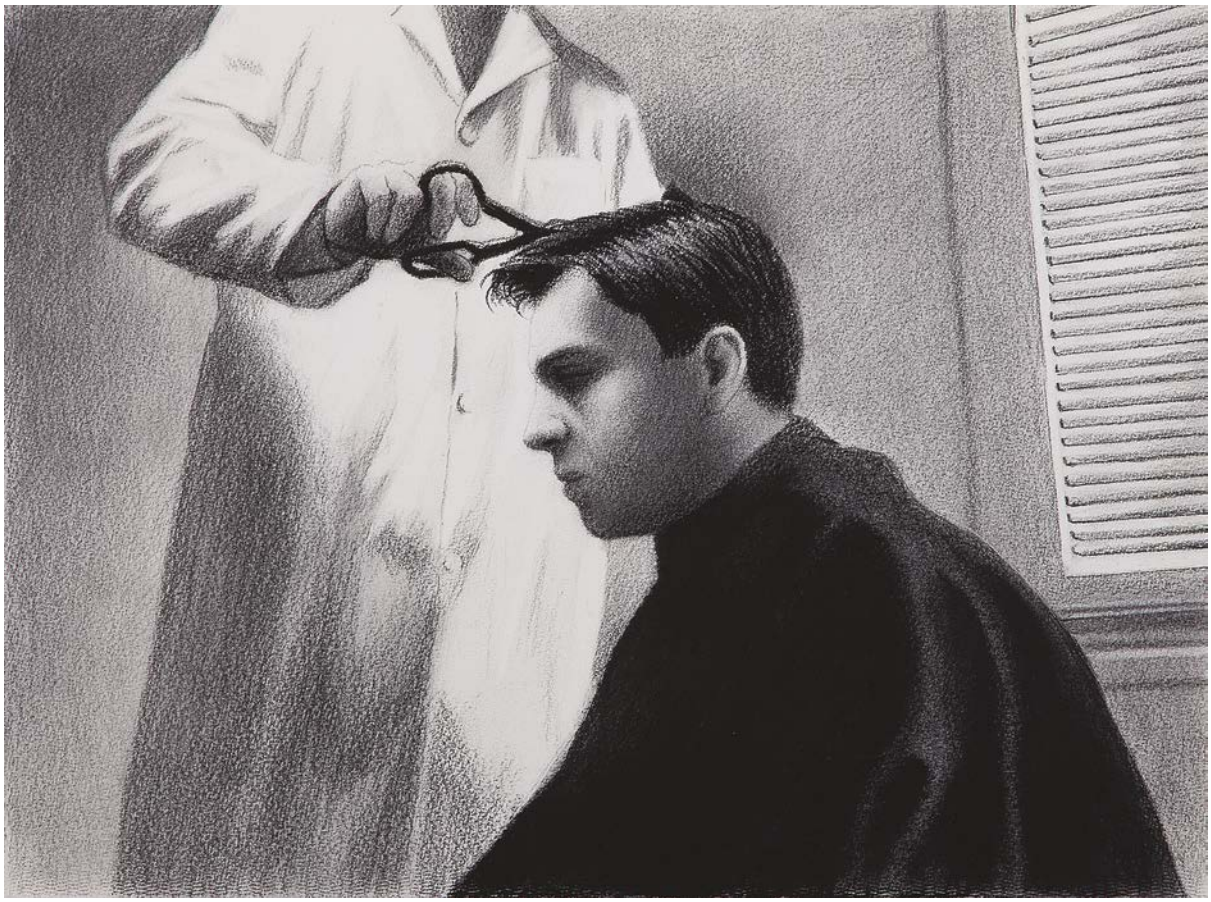

37, УГЉЕН НА ПАПИРУ, 28×38 СМ, 2012.

38, УГЉЕН НА ПАПИРУ, 28×38 СМ, 2012.

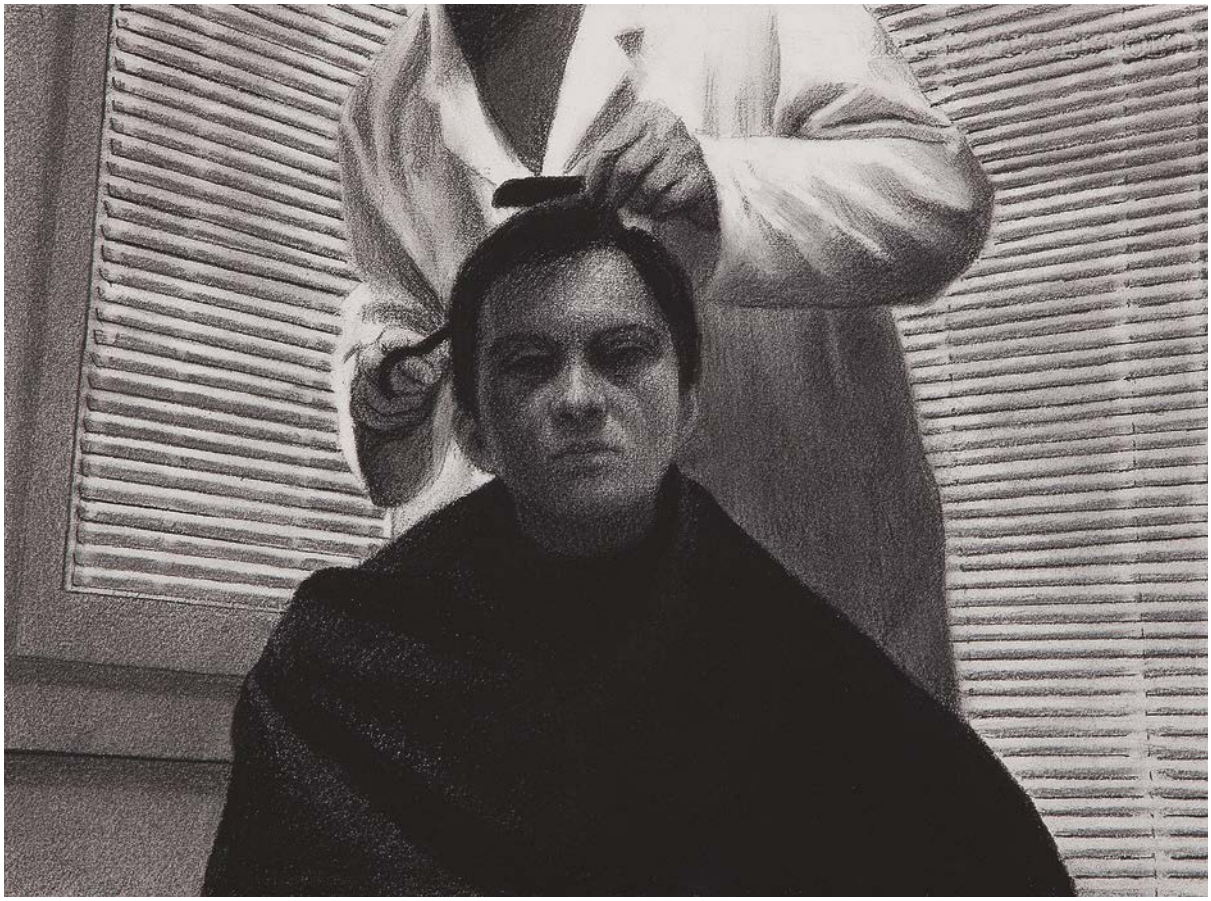

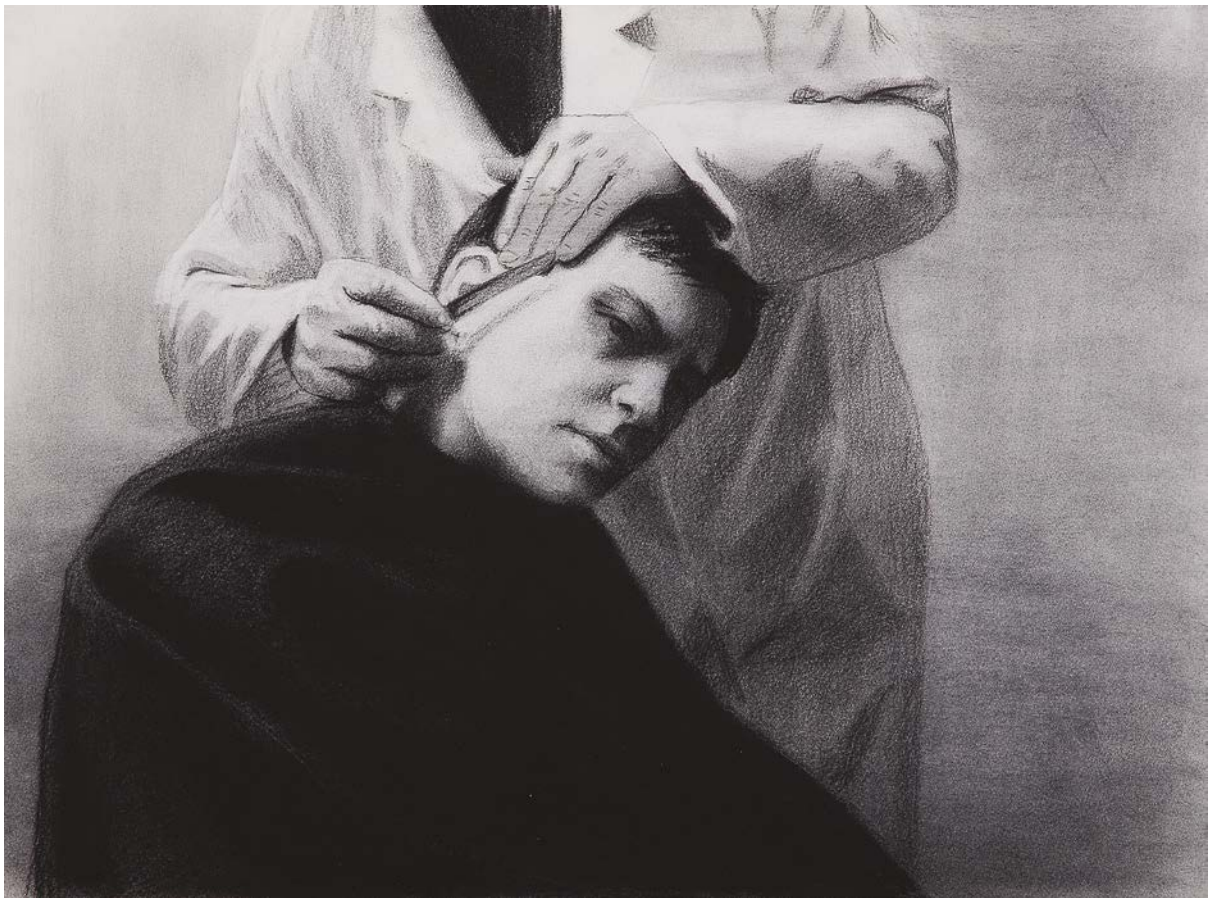

39, УГЉЕН НА ПАПИРУ, 28×38 СМ, 2012.

40, УГЉЕН НА ПАПИРУ, 28×38 СМ, 2012.

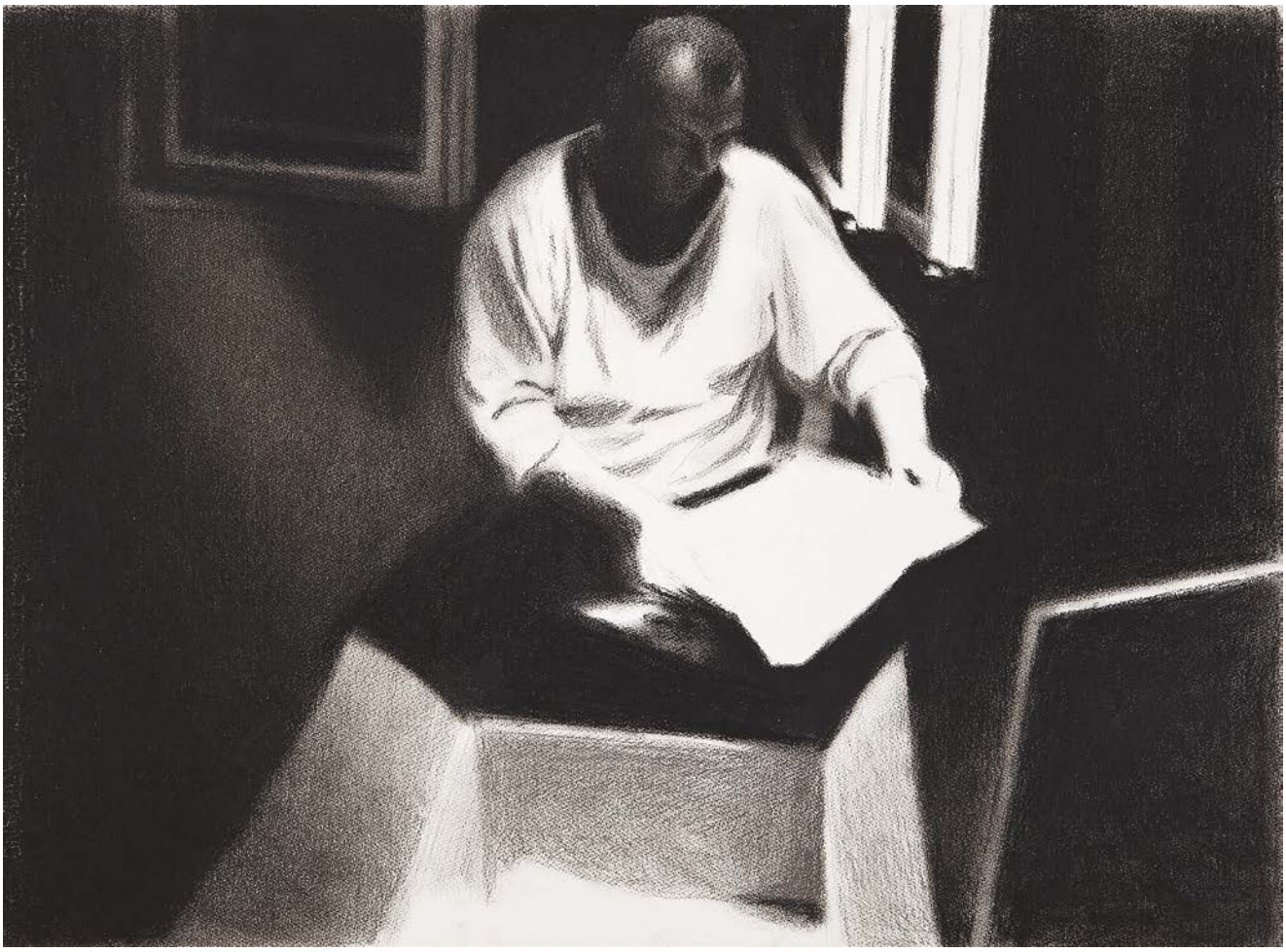

ИСТРАЖИВАЧ, УГЉЕН НА ПАПИРУ, 56×76 СМ, 2009.

ВЕЧЕРА, УГЉЕН НА ПАПИРУ, 56×76 СМ, 2009.

ХОМЕР, УГЉЕН НА ПАПИРУ, 180×140 СМ, 2017.

ХОМЕР 2, УГЉЕН НА ПАПИРУ, 100 × 140 СМ 2017.

БЕЛИ СНОВИ 1, УГЉЕН НА ПАПИРУ, 100×70 СМ, 2016.

БЕЛИ СНОВИ 2, УГЉЕН НА ПАПИРУ, 180 × 140 СМ, 2016.

СВЕТЛОСТ И ТАМА, УЉЕ НА ПЛАТНУ, 140×100 СМ, 2017.

ОЛАФОВ УГАО, УЉЕ НА ПЛАТНУ, 140×100 СМ, 2017.

Саша Марјановић. Рођен је 1976. године у Мајданпеку. Магистрирао на Факултету ликовних уметности у Београду 2009. године. Дипломирао 2004. године на Факултету ликовних уметности у Београду. Члан је УЛУС-а. Живи и ради у Београду.

САМОСТАЛНЕ ИЗЛОЖБЕ

2023. Модерна Галерија, Ваљево
2022. Кућа Легата, Алотропија (са Б. Радовановић и Р. Кунић)
2022. Галерија Улус, Београд
2020. Галерија савремене уметности, Смедеревска Паланка
2019. Галерија А, Београд
2018. Gallerie B11, Салзбург
2018. Андрицев венац 2 (изложба и промоција монографије)
2016. Галерија Рима, Крагујевац
2015. Галерија Хаос, Београд
2014. Галерија Коларчевог народног универзитета, Београд
2014. Градска Галерија, Бајина Башта
2013. У Подруму, Београд
2011. Галерија УЛУС, Београд
2011. Галерија Дар-мар, Београд
2010. Смотра уметности „МЕРМЕР И ЗВУЦИ", Галерија 99, Аранђеловац
2009. Галерија ФЛУ, Београд
2009. Галерија Уроборос, Београд
2006. Галерија КНУ, Београд
2005. Галерија Завода за проучавање културног развитка, Београд
2004. Галерија Завода за проучавање културног развитка, Београд

ГРУПНЕ ИЗЛОЖБЕ

2024. Велико и мало, Галерија А, Београд
2023. ФЕЦИТ (Грожњан ликовна колонија), Галерија РТС, Београд
2022. International Watercolour Biennial, Caudete, Шпанија
2022. ФЕЦИТ (Грожњан ликовна колонија), Модерна галерија, Подгорица, Црна Гора,
2021. ФЕЦИТ (Грожњан ликовна колонија), Галерија Улус, Београд
2020. Tottori prefecture Museum, Јапан
2020. Steps Gallery, Tokio, Јапан
2019. International Watercolour Biennial, Caudete, Шпанија
2019. International Watercolour Museum, Fabriano, Италија
2019. Црно-бело, Крањ, Словенија
2019. Artfair, Загреб, Хрватска
2019. Artfair, Солун, Грчка
2018. V међународно бијенале акварела, Галерија А, Београд
2018. Gallerie Degen, Basel, Швајцарска
2017. Галерија Степс, Токио, Јапан
2016. Галерија Степс, Токио, Јапан
2016. IV међународно бијенале акварела, Галерија А, Београд
2015. Кунст Зурич, Цирих, Швајцарска
2015. Scope, Art Basel, Базел, Швајцарска
2015. 2+2 Амбасада Србије, Токио, Јапан
2015. 2+2 Галерија РТС, Београд
2015. XII међународно бијенале уметничке минијатуре, Горњи Милановац
2014. III међународно бијенале акварела, Галерија А, Београд
2013. Модерна Галерија, Акт у савременом српском сликарству, Ваљево
2013. Post project, Галерија Уроборос, Београд
2013. Велики формат, Галерија А, Београд
2013. Post project, Room 306, Tokio, Јапан
2013. СТЕП 09, Милано, Италија
2012. Међународно бијенале цртежа, Лозана, Швајцарска
2012. II међународно бијенале младих Музеј „Данубиана", Братислава, Словачка
2012. XI међународно бијенале уметничке минијатуре, Горњи Милановац
2012. II међународно бијенале акварела, Галерија А, Београд
2011. У сусрету са другим, Галерија Уроборос, Београд
2011. XIV Пролећно анале, Чачак
2010. Златибор 09, Галерија РТС, Београд
2010. I међународно бијенале акварела, Галерија А, Београд
2010. X међународно бијенале уметничке минијатуре, Горњи Милановац
2010. Галерија Уроборос, Београд
2010. ДАР МАР, Галерија Прогрес, Београд
2009. Галерија Уроборос, Београд
2008. Магацин у Краљевића Марка – STEP OUT 3, Београд
2008. IX међународно бијенале уметничке минијатуре, Горњи Милановац
2008. Павиљон „Цвијета Зузорић", изложба новопримљених чланова УЛУС-а
2008. Галерија „А", Београд
2006. АЛЕФ, Национална галерија Д.1 & Instituto Cervantes, Београд
2004. Галерија Студентски град, изложба аутопортрета

НАГРАДЕ

2019. Награда за иновацију у акаврелу, Caudete, Шпанија
2016. Видовдански витез, Општина Чајетина
2010. GRAND PRIX X међународног бијенала уметничке минијатуре, Горњи Милановац
2000. Награда ФЛУ за најбољи цртеж

ИЗДАВАЧ ЈМУ Радио-телевизија Србије • ЗА ИЗДАВАЧА Драган Бујошевић, генерални директор РТС; Бранислав Кланшчек, председник Управног одбора РТС • САВЕТ РТС ЗА ЛИКОВНО СТВАРАЛАШТВО проф. др Миливоје Павловић (председник), проф. др Марија Павловић, Зорица Шујица, Дејан Вукелић, проф. др Владислав Шћепановић, Маја Живановић • АУТОР ИЗЛОЖБЕ И ТЕКСТА Срђан Вучинић • РУКОВОДИЛАЦ СЛУЖБЕ БАШТИНА И КУЛТУРНА ПРОДУКЦИЈА РТС Александра Јелисавац • ОДГОВОРНИ УРЕДНИК ГАЛЕРИЈЕ РТС Петар Ђиновић • УРЕДНИК Ана-Марија Симоновић • ИЗВРШНИ ПРОДУЦЕНТ Јелка Гук Влатковић • ГРАФИЧКО ОБЛИКОВАЊЕ Предраг М. Поповић • ШТАМПА Штампарија РТС • ТИРАЖ 500 • Београд, септембар 2024.

НА НАСЛОВНОЈ СТРАНИ: **ДЕВОЈЧИЦА СА ЛУТКОМ**, УГЉЕН НА ПАПИРУ, 180 × 140 СМ, 2019.